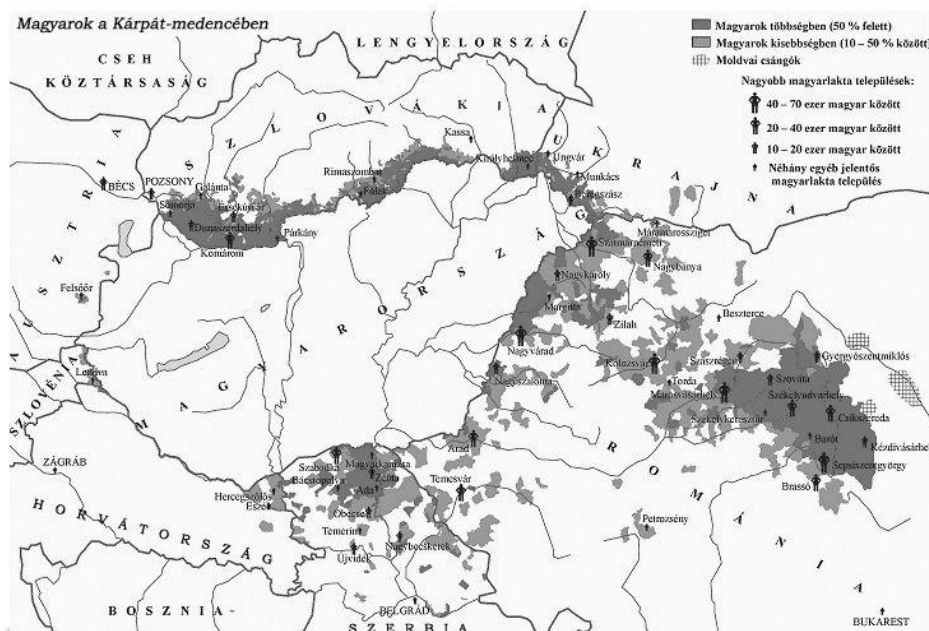

ORSZÁGGYÜLÉS HIVATALA
KÜLÖGYI IGAZGATÓSÁG

NEMZETPOLITIKAI TÜKÖR

Készítette:
Hunvári Orsolya
Márky Zoltán
Pappné Farkas Klára
Sediqi Jázmin
Szabó Ádám
Vass-Prékopa Angéla

Szerkesztő:
Márky Zoltán

Kiadó:
Dr. Sárdi Péter

2013. április 19.

II. évfolyam 11. szám

TARTALOM

HÍREK	3
<u>Nemzeti összetartozás bizottsága</u>	3
A Nemzeti összetartozás bizottsága Autonómia albizottságának április 16-i ülése	
<u>Nemzetpolitika az Országgyűlésben</u>	3
<u>Európai Parlament</u>	3
Gál Kinga egyperces hozzászólása az Európai Parlament hétfői ülésén	
<u>Erdély</u>	4
Restitúciós törvény	
Az EMNP-EMNT finanszírozása	
Természetes igény, hogy regionális nyelv legyen a magyar	
<u>Felvidék</u>	6
A kitelepítettek emléknapja	
Megyei jelöltekről döntött az MKP	
A Szlovákiai Magyar Pedagógusok XIX. Országos Találkozója	
<u>Délvidék</u>	9
Nő a feszültség a Vajdaságban	
Beiktatták a szerbiai református egyház új püspökét Hertelendyfalván	
<u>Kárpátalja</u>	12
Kampány Beregszászon	
<u>Horvátország</u>	13
Áder János hivatalos látogatása Horvátországban	
<u>Muravidék</u>	13
„Miért?... Magyar voltál, ezért”	
<u>Nyugati magyarság</u>	14
Amerikai magyarokat látogatott meg a Nemzeti összetartozás bizottsága elnöke	
Magyarságismeret	
BESZÁMOLÓ	16
Kiállítás a Kárpát-medence megújuló épített örökségéről	
A HÉT TÉMÁJA	17
A Nemzeti összetartozás bizottsága Autonómia albizottságának április 16-i ülése	

HÍREK

Nemzeti összetartozás bizottsága

A Nemzeti összetartozás bizottsága Autonómia albizottságának április 16-i ülése

Lásd a Hét témája rovatban.

Nemzetpolitika az Országgyűlésben

Dr. Molnár Csaba (független) írásbeli kérdése az emberi erőforrások miniszterének **„A határon túli magyar színházak támogatásának lehetősége”** [\(K/10623\)](#) címmel.

A képviselő kifejtette: a kormányzat csökkentette a színházak állami támogatását, a színházak túlélésének elsődleges forrásává vált a társasági adókedvezmény igénybevétele útján történő finanszírozás. A határon túli magyar színházak azonban nem tudják e lehetőséget igénybe venni, mert a támogatás csak Magyarország területén alkalmazható. Konkrét kérdései:

1. Fontosnak tartja-e, hogy a határon túl működő magyar előadó-művészeti szervezetek, színházak is hozzáférhessenek a fenti támogatási formához?
2. Kívánják-e kezdeményezni az engedély területi hatályának módosítását fent jelölt céloknak a határon túli szervezetekre történő kiterjesztése érdekében?

Doncsev András parlamenti államtitkár válaszában [\(K/10623/1\)](#) hangsúlyozta, hogy a támogatási program Magyarország területére korlátozódik, mivel az előadó-művészeti szervezetek támogatásáról és sajátos foglalkoztatási szabályairól szóló törvény nyilvántartásba vételen alapul, amibe csak magyarországi székhelyű szervezet vehető.

Ugyanakkor a Kormány elkötelezett a határon túli szervezetek támogatásának kérdésében, így a Bethlen Gábor Alap, valamint a Nemzeti Kulturális Alap biztosít támogatást kifejezetten határon túli színházaknak, táncegyütteseknek mintegy 45 millió forintos nagyságrendben. Valamint a szóban forgó törvény alapján is további pénzüsszegek igényelhetők a kiemelt művészeti célok megvalósítására irányuló pályázaton. Az államtitkár emellett úgy tájékoztatót, hogy továbbá arról, hogy az állami támogatás összege 2013-ban 100 millió forinttal nőtt.

Európai Parlament

Gál Kinga egyperces hozzászólása az Európai Parlament hétfői ülésén

A magyar néppárti európai parlamenti képviselő az április 15-i plenáris ülésen kérdőre vonta *Viviane Redinget*, az Európai Unió alapjogi biztosát egy, a Népszavában április 6-án megjelent interjú kapcsán.

Gál Kinga hozzászólásában idézte a luxemburgi politikus azon kijelentéseit, miszerint „az uniós bizottság Magyarországgal kapcsolatos vizsgálódása során nem szabad megfélemlíteni a jogállamiság olyan garanciáiról sem, mint amilyen például a kisebbségekhez tartozó személyek tiszteletben tartása”. A Fidesz EP-képviselője kifogásolta, hogy ehhez képest, amikor más

tagállamok konkrét, dokumentált, kisebbségeket érintő jogsértései kapcsán fordult az Európai Bizottsághoz (EB), akkor újra és újra ugyanaz volt az elutasító válasz indoka: „a kisebbségek védelme nemzeti hatáskörbe tartozik, nincsen rá uniós kompetencia”.

Gál Kinga szerint ez vagy annak bizonyítéka, hogy az EB kettős mércét alkalmaz – amit elfogadhatatlannak minősített hazánk képviselője –, vagy elmozdulás történt álláspontjukban a kisebbségeket illetően. Utóbbi esetben a magyar politikus válaszokat várna „számos nemzeti kisebbségeket ért jogsértésre, és legalább olyan szigorú az érintett tagállamok irányában, mint amelyet most Magyarország esetében tanúsít a Bizottság”.

Erdély

Restitúciós törvény

Felelősséget vállalt kormánya nevében *Victor Ponta* miniszterelnök a parlament két házában együttes ülésén az államosított ingatlanokra vonatkozó új jogorvoslati törvényért. A sajátos eljárásnak megfelelően a jogszabályt nem vitatta meg a törvényhozás, így néhány napon belül hatályba lép, hacsak nem nyilvánítja alkotmányellenesnek az Alkotmánybíróság. A parlamenti képviselők és szenátorok előtt elmondott beszédében a miniszterelnök bocsánatot kért azoktól az egyházaktól és magánemberektől, akiknek az ingatlanjait hét évtizeddel ezelőtt a kommunista hatalom államosította. „Huszonegyedik századi szociáldemokrataként le akarom szögezni: a tulajdonjog a demokratikus társadalom alapja” – jelentette ki Ponta, hozzátéve, az új restitúciós törvény a történelmi jövátételt szolgálja.

A kormányfő szerint a román állam eddig csaknem tízezer államosított épületet (ennek ötödében közintézmény működik) és 1,3 millió hektárnyi elkobzott területet szolgáltatott vissza, részvényekben és pénzben pedig csaknem négy milliárd euró értékű kárpótlást fizetett ki a volt tulajdonosoknak. „A restitúciós folyamatból azonban ingatlanüzérek és korrump hivatalnokok húztak hasznot, a valódi tulajdonosok pedig évek óta hiába várják a jövátételt” – magyarázta a kormányfő. Az elmúlt években 3500 panaszos perelte be Romániát az államosított ingatlanok miatt az Emberi Jogok Európai Bíróságán (EJEB). Amikor a strasbourgi bíróság 2010-ben felszólította Romániát, alkosson működőképes jogorvoslati rendszert, leálltak a kifizetések, és elakadt a restitúció folyamata.

Az új jogszabály szerint a jövőben csak az egykori tulajdonosok és örököseik kapják vissza természetben a kommunizmus idején elkobzott ingatlanjaikat: ha üzérek veszik meg tőlük a visszaigénylési jogot, azok legfeljebb kárpótlást kaphatnak, amelyre 85 százalékos nyereségadó vetnek ki. Az állam a következő néhány évben visszaszolgáltatja a még tulajdonában lévő ingatlanokat, majd 2017-től részletekben kezd ismét kárpótlást fizetni azokért az elkobzott ingatlanokért, amelyeket nem lehet természetben visszaszolgáltatni. Miközben a már megítélt kárpótlásokat 2014-től kezdődően öt év alatt fizetik ki, az ezután elbírálandó esetekben, 2017-től kezdődően hét éven keresztül folyósítják a kárpótlást a most bevezetendő pontrendszer alapján, évenként legfeljebb 14 százalékos összeghatárig.

Amellett, hogy a tavaly hatalomra került kormány gyakorlatilag a következő kormányzatra hárítja az anyagi jóvátétel terhét, rendkívül szövevényessé teszi a folyamatot az árverési pontok bevezetésével. Az EJEB szerint ez a módszer indokolatlanul túlbonyolítja a restitúciós folyamatot, arról nem beszélve, hogy a visszaszolgáltatás előtt álló javak értékét a törvény hatálybalépésekor, azaz idén április–májusban érvényes közjegyzői felértékelés alapján határozzák meg, holott a kárpótlás csak négy év múlva veszi kezdetét. A tizenhat éves futamidőre tekintettel Strasbourg felhívta Románia figyelmét, hogy a jóvátételt emiatt az inflációhoz kellene igazítani.

Markó Attila RMDSZ-es parlamenti képviselő a Krónika kérdésére úgy vélekedett, a bérleti díj megállapításának gyakorlata nem változik. Elmondta, eddig is kormányhatározatban állapították meg alsó és felső határt annak függvényében, hogy az épületben községi iskola vagy megyeszékhelyi tanintézet működött, és ezen a kereten belül egyezkedett az önkormányzat a tulajdonossal.

Különben a jogszabályt nem fenyegeti veszély a parlamentben, mert az RMDSZ bejelentette, nem támogatja a kormány ellen benyújtandó bizalmatlansági indítványt, márpedig ehhez az ellenzéknek szüksége lett volna a Szövetségre is. A jobbközép Demokrata-Liberális Párt (PDL) – amely korábban bizalmatlansági indítványt kívánt beterjeszteni az ügyben a Ponta-kabinet ellen – közölte, az Alkotmánybíróságon támadja meg a restitúciós törvényt.

Kató Béla, az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke a Krónikának adott nyilatkozatában elmondta, hogy a magyar történelmi egyházak több kifogást emeltek. Nehezményezik az átláthatatlan pontrendszert, és hogy hosszú ideig lesz joga a bérlőnek az ingatlanban maradni a kormány által megállapított bérért, ami nem fedezi a karbantartási, felújítási költségeket. „A mi érdekünk, hogy a magyar gyerekek megfelelő iskolába járjanak, és az épületek ne váljanak romhalmazzá, mire birtokba vehetjük.” – hangsúlyozta a református püspök és tiltakozásukat helyezte kilátásba.

Böcskei László nagyváradi római katolikus megyéspüspök leszögezte, hogy számukra „csak a restitutio in integrum elve elfogadható”.

Forrás: kronika.ro, erdely.ma

Az EMNP-EMNT finanszírozása

A Transindex portálon¹ április 18-án közzétett *Magyar állami vállalatok adományai segítik az EMNP-projektet?* című terjedelmes [tényfeltáró riport](#) szerint a 2012-es romániai választási évben közel egymillió euró (300 millió forint) támogatást kaptak a magyar költségvetésből, valamint állami tulajdonban levő magyarországi vállalatoktól az Erdélyi Magyar Néppárthoz (EMNP) és az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanácshoz (EMNT) köthető civil szervezetek. A kedvezményezettek között vannak az EMNT által létrehozott,

¹ A Transindex erdélyi magyar portál tényfeltáró anyaga a Freedom House Románia Alapítvány által szervezett Grants for Investigative Journalism keretében készült, az amerikai külügyminisztérium és Franciaország bukaresti nagykövetségének anyagi támogatásával.

az állampolgárság igénylésében segítséget nyújtó Demokrácia Központok, amelyek több EMNP-politikusnak biztosítanak megélhetést – állítja az elemzés.

Jelentős összegeket juttattak e civil szervezeteknek állami tulajdonban levő magyar vállalatok is, mint a Szerencsejáték Zrt., a Magyar Fejlesztési Bank Zrt. és a Magyar Villamosművek Zrt. A portál közlése szerint a támogatott civil szervezeteknek nincsen olyan tevékenysége, amely indokolttá tenné a támogatási összegeket.

A tényfeltáró írás kitér az általa EMNT-EMNP közelinek tartott erdélyi magyar sajtó magyarországi támogatására is. Állítása szerint ezek a sajtóorgánumok 1,86 millió eurós (558 millió forintos) támogatást könyvelhettek el ugyanezekből a forrásokból.

Az EMNP [közleményben reagált](#) a cikkekre. A párt szerint az írás „nem más, mint politikai támadás az Erdélyi Magyar Néppárt ellen.” Az RMDSZ nevében *Kelemen Hunor* elnök az EMNP „rágalmazását”, miszerint a *Transindex*en megjelent tényfeltáró riport politikai megrendelésre készült volna, határozottan visszautasította.

Forrás: MTI, transindex

Természetes igény, hogy regionális nyelv legyen a magyar

Kovács Péter, az RMDSZ főtitkára – annak kapcsán, hogy a román nyelv regionális nyelvi státuszt kapott az észak-bukovinai Igești faluban,² Ukrajnában – kifejtette, hogy természetes igény a magyar nyelv regionális nyelvként való elfogadtatása. Véleménye szerint Ukrajna tiszteletben tartja a kisebbségi jogok alkalmazását és védi a regionális vagy kisebbségi nyelvet beszélő kisebb csoportokat. A főtitkár sürgette a Romániában 2008 májusában hatályba lépett Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Chartája alkalmazását.

Felvidék

A kitelepítettek emléknapja

Mint ahogy arról előző számunkban beszámoltunk, Felvidéken és Magyarországon is számos megemlékezést tartottak április 12-én a Felvidékről kitelepítettek emléknapja alkalmából. A szlovákiai és magyarországi politikusok, közéleti szereplők részvételével tartott rendezvényeken felszólalt többek között *Navracsics Tibor*, *Berényi József*, *Répás Zsuzsanna*, *Potápi Árpád János*, *Kövér László* pedig levélben köszöntötte a résztvevőket.

Navracsics Tibor miniszterelnök-helyettes Dél-Komáromban elhangzott beszéde szerint az első világháború következményeivel kezdődő nemzetiségi viszályok sorozata és a kitelepítések a soknemzetiségű Közép-Európa kudarcát is jelentették, mivel az összefogás elengedhetetlen lenne a „boldog és gyarapodó térség” építése szempontjából. Hangsúlyozta a megbékélés

² A román nyelv regionális nyelv Tiszafehéregyházán, Alsópetrovcin, Alsóapsán, Szlatinán is.

fontosságát, aminek az alapja a kölcsönös tisztelet és a múlttal való szembenézés. Navracsics Tibor újságíróknak adott nyilatkozatában elmondta, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium tervezetet készített, amely a kitelepítettek kárpótlási lehetőségeit tárgyalja. Jelenleg a Külügyminisztérium vizsgálja a tervezetet a nemzetközi szerződésekkel való összeegyeztethetőség szempontjából.

Berényi József, a Magyar Közösség Pártjának elnöke a kollektív bűnösség eltörlésének fontosságára hívta fel a figyelmet Komáromban. Elmondta, pártjuk az egyetlen politikai erő, amely programjában említést tesz a Beneš-dekrétumok eltörléséről, amely arra utaló gesztus lehetne szlovák részről, hogy a magyar nemzetiségűeket is egyenrangú állampolgárnak tekintik. Hozzátette, érthetetlen, hogy ez a helyzet ma az Európai Unió egy tagállamában fennállhat, hiszen a kollektív bűnösség eltörlésének kérdése erkölcsi kérdés, nem függ össze az államhatárokkal, így alaptalanok a szlovák kifogások.

Potápi Árpád János, a Nemzeti összetartozás bizottságának elnöke hangsúlyozta, az emléknapot nem csak az érintett személyeknek alkotta meg az Országgyűlés, hanem valamennyi magyarnak, és üzennek egyben Európának is, szorgalmazva az igazság kimondását. „A beneši dekrétumok ma is mérgezik a szlovákok és magyarok együttélését. Sajnálatos, hogy az Európai Unió eddig semmilyen konkrét eredményt nem tud felmutatni ennek az ügynek a rendezésében” – mondta.

A komáromi ünnepség fővédnöke Kövér László volt, aki levélben üdvözölte az egybegyűlteket: „Emlékezzünk azért is, hogy az etnikai tisztogatásokra már soha ne kerülhessen sor. Ez a nap egyben az összetartozásunkat is jelképezi” – üzent a magyar házelnök.

Répás Zsuzsanna, nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár budapesti megemlékezésében elmondta: a csehszlovák vezetés az európai humanizmus útját hagyta el, amikor meghirdette a kollektív bűnösség elvét. A kitelepítések, munkatáborokba hurcolások, vagyonelkobzások után a reménytelenség évei következtek, de a felvidéki magyarság az őket ért csapás után is meg tudott újulni. Felhívta a figyelmet arra, hogy bizonyos kérdések viszont még mindig nem kerültek a helyükre, hiszen a Beneš-dekrétumok emberiség és Európa-ellenes cikkelyei ma is „eltörlésért kiáltanak” és a magyar állampolgárság szlovák ellenzését is említette. Hozzátette, a két ország közeledését eredményezné, ha megtalálnák az ügyben a közös hangot, hiszen alapvető elvárás a diszkrimináció tilalma és az emberi jogok biztosítása. Répás Zsuzsanna fontosnak tartotta tudatosítani, hogy a felvidéki magyarság a magyar nemzet közösségének fontos része.

Berényi József blogbejegyzésben is megemlékezett a felvidéki magyarokat ért jogsérelmekről: „Az 1989-es rendszerváltás után a szlovák törvényhozás már elnézést kért a háború alatt a zsidó közösséggel szembeni drasztikus eljárásokért és elnézést kért a németekkel szembeni tettekért. De a felvidéki magyarsággal szembeni eljárásokért nem, ahogy tényleges szlovák politikai erő és közintézmény sem! Rendkívül fontos, hogy mi erről soha ne mondjunk le!”- zárta sorait az MKP elnöke.

A megemlékezések alkalmából *Simon Attila* felvidéki történésznek megjelent egy cikke a *Sme* szlovák napilapban. Írásában arra hívta fel a figyelmet, hogy

mindaz, ami a kollektív bűnösség leple alatt történik, nemcsak az európai normáktól különbözik, hanem egyszerűen „hülyeség”. Nyilvánvalóan senki nem azért cselekszik helyesen, vagy helytelenül, mert magyar, vagy szlovák és ezt a Közép-Európában élők, akik nap, mint nap különböző nemzetiségekkel találkoznak, nagyon jól tudják. Rámutatott arra, hogy a kitelepítések, megtorlások és a lakosságcsere egyezmény nem csak a magyaroknak ártottak, de a szlovákoknak sem hoztak semmilyen eredményt, hiszen a Magyarországról önszántukból áttelepült szlovákok leginkább elmagyarosodtak a felvidéki környezetben. Simon Attila sajnálatát fejezte ki afelől, hogy az ünnepeken csak magyarok vettek részt, mivel ez a nap alkalmas lenne a közös emlékezésre: a lakosságcsere az együttélés közös kudarcának terméke, amikor nem csak a magyarok, hanem a szlovákok is az államilag támogatott nacionalizmus áldozataivá váltak.

Megyei jelöltekről döntött az MKP

A Magyar Közösség Pártja (MKP) Rimaszombati és Komáromi járásban működő alapszervezetei nyilvánosságra hozták a megyei választásokon indított jelöltjeik névsorát.

A rimaszombati járási konferencián a küldöttek *Auxt Ferenc*, *Rigó László* és *Bán Zoltán* jelöléséről hoztak döntést, illetve egy további helyet felajánlottak a Via Nova Ifjúsági Csoportnak. Látható tehát, hogy az MKP – a Most-Híddal a besztercebányai kerületben kötött egyezésnek megfelelően – nem teljes listát állít a járásban: a nyolc pozícióból négyre aspirálnak ők és négyre a vegyes párt. E megoldással elkerülhetővé válik a magyar-magyar verseny, ami a nem magyar többségű területeken³ a helyi közösség érdekképviseletét gyengítené és a szlovák politikai erőket hozná előnyös helyzetbe.

A Komáromi járásban ugyancsak eldőlt, hogy az MKP színeiben kik szállnak harcba a megyei képviselői helyekért. Lényeges különbség azonban, hogy e járásban teljes listát állít a párt, azaz minden mandátumot igyekeznek megszerezni az őszi választásokon. A küldöttek *Becse Norbert*, *Földes Csaba*, *Gyarmati Tihamér*, *Horváth Árpád*, *Petheő Attila*, *Stubendek László*, *Szabó Olga* és *Szalay Rozália* jelöléséről döntöttek. A konferencia megyei elnökjelöltnek Petheő Attilát javasolták. A Komáromi járásban a magyarság abszolút többségben van⁴, tehát itt a magyar-magyar verseny az érdekképviseletet kevésbé fenyegeti.

A Most-Híd nem hagyta válasz nélkül azt, hogy az MKP itt teljes listát állított. A párt vezetése sajtónyilatkozatban adott hangot csalódottságának, mivel szerintük az MKP „csak a szavak szintjén gondolja komolyan az együttműködést, a cselekedetek pedig mást mutatnak”. Emlékeztettek arra, hogy a két párt legfelső szintű delegációja a múlt héten tárgyalt a magyarlakta járásokban történő együttműködés lehetőségeiről, és számukra úgy tűnt, jó esély van a megegyezésre. Nemtetszésüket fejezték ki amiatt, hogy ennek ellenére az MKP komáromi járási konferenciája „még arra sem tartott igényt, hogy az országos egyeztetések után újra leüljünk tárgyalni, mielőtt meghozta ezt a döntést”. A Most-Híd szerint az ő álláspontjuk

³ A Rimaszombati járásban nem éri el a 40 százalékot a magyarok aránya.

⁴ A Komáromi járásban közel 65 százalék a magyarok aránya.

egyértelmű: együttműködés mindenhol, ahol lehet. Kilátásba helyezték ugyanakkor, hogy az MKP hozzáállása miatt át kell értékelniük a tárgyalási stratégiájukat.

Árnyalja azonban az összképet, hogy az MKP vezetői több ízben is hangoztatták a párt azon álláspontját, mely szerint elsősorban ott tartják lehetségesnek a megállapodást, ahol a magyarság nincs többségben. Ezt többek között *Berényi József*, az MKP elnöke is megerősítette, aki a Most-Hiddal való megegyezést követően jelezte, azokban a járásokban törekszenek együttműködésre, ahol a magyar ajkú lakosság számaránya nem éri el az 50 százalékot.

A Szlovákiai Magyar Pedagógusok XIX. Országos Találkozója

Április 13-14-én, Rozsnyón rendezték meg a Szlovákiai Magyar Pedagógusok XIX. Országos Találkozóját „Szlovákiai magyar oktatásügy 2013-helyzetkép” címmel. A szlovákiai magyar közoktatás helyzetének bemutatása állt a rendezvény fókuszában, de e mellett sor került szakmai konferenciára és pódiumbeszélgetésekre, valamint három felvidéki iskola bemutatta az „Ezt jól megcsináltuk!” program keretében véghezvitt újításait.

A találkozón a felvidéki magyar közoktatás aktuális kérdéseit több mint tíz előadó mutatta be, olyan lényegi kérdéseket érintve, mint a magyarság demográfiai változásainak okai és alakulása, az iskolaválasztás szociológiai vonatkozásai, a magyar iskolák végzőseinek jövőbeni lehetőségei, és a tanulók nemzetközi összehasonlításban elért eredményei. Napirendre került még a szlovákiai magyar iskolahálózat helyi és regionális együttműködési lehetőségeinek megvitatása, valamint a sok vitát kiváltó 2008-as átfogó oktatási reform és a közoktatás finanszírozásának kérdése.

Sor került a Felvidéki Magyar Pedagógus Díj és a SZMPSZ Díjának átadására is. Az elsőt megszvtva *Jakab István*, a pozsonyi Komensky Egyetem nyugalmazott tanára és *Szeberényi Zoltán* a nyitrai Konstantin Egyetem nyugalmazott tanára kapta. Az SZMPSZ Díját *Hornják Pál*, *Alabán Mária*, *Sebők Valéria* és *Mikes Mária* vehették át, mindannyian a felvidéki magyar oktatás ügyében elért kiemelkedő eredményeikért.

A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége 1990-ben tartotta alakuló ülését, majd 1993-ban több szakbizottsággal bővült. A szervezet a magyar pedagógusok szakmai és érdekvédelmi szövetsége, amely a felvidéki magyar oktatáshoz nyújt szakmai segítséget, szorosan együttműködve magyar pedagógiai intézetekkel és más határon túli magyar szakmai szervezetekkel.

Délvidék

Nő a feszültség a Vajdaságban

Nagy port kavart *Bojan Pajtić*, a tartomány demokrata párti (DS) miniszterelnökének előterjesztése, miszerint fogadjanak el egy nyilatkozatot az autonóm Vajdaság alkotmányos és törvényes jogainak védelméről. Ebben egyebek mellett azon nézeteket fejt ki, melyek szerint a szocialisták és haladók vezette szerb központi kormány figyelmen kívül hagyva az alkotmány előírásait csökkentette Vajdaság költségvetési keretét, valamint

mellőzve a tartományi szervekkel való konzultációt, ráteszi a kezét a tartomány vagyónára, továbbá indoklás nélkül nevez ki pártkádereket a legfontosabb állam intézmények élére. A nyilatkozat heves reakciókat váltott ki a szerb közéletben, melyek múlt heti fejleményeiről előző számunkban már beszámoltunk.

Az általuk szeparatistának nevezett nyilatkozat bírálói, élükön a nacionalista Szerb Haladó Párttal (SNS) április 12-re tüntetést szervezett Újvidékre, ahol több(tíz)ezres tömeg⁵ követelte a vajdasági kormány lemondását és rendkívüli választások kiírását. A *Megálljt Szerbia szétdarabolásának!* elnevezésű tiltakozást civil és egyetemista szervezetek, illetve szakszervezetek szervezték, de támogatta a Szerb Haladó Párt (SNS), a Szerbiai Szocialista Párt (SPS) és a Szerbiai Demokrata Párt (DSS), a Dveri szélsőséges mozgalom és a Szerb Megújódási Mozgalom (SPO) köré tömörülő koalíció is.

A megmozdulást követően több vajdasági településen „Halál Pajtićra és követőire” feliratú plakátokat ragasztott ki az „Ifjú Vajdaság” nevű szervezet, ugyanakkor több helyen „Vajdaság a büszkeségem – köztársaság lesz” feliratú falfirkák jelentek meg, valamint számos politikus mondta el véleményét a sajtónak.

Miloš Vučević (SNS), Újvidék polgármestere bejelentése szerint pártja aláírásokat gyűjt ahhoz a petícióhoz, melyben a tartományi kormány leváltását és a rendkívüli választások kiírását követelik, a gyűlöletkeltő falfirkákat és plakátokat azonban elítélte.

Igor Mirović, az SNS alelnöke szerint a pénteki tiltakozó akció mellett egyéb felmérések is igazolják, hogy a vajdasági polgárok nagy része már nem támogatja a DS-t. A haladók másik alelnöke, *Goran Knežević* szintén ezzel indokolta a rendkívüli választások megtartásának szükségességét.

Pajtić elutasította a lemondását követelő felszólításokat, valamint a Vajdaság alkotmányos és törvényes jogainak védelméről szóló nyilatkozat visszavonására irányuló követeléseket is. Emellett azon véleményének is hangot adott, miszerint a tartományi hatalom leváltását követelő nagygyűlés a köztársasági választásokat megelőző pozicionálás részét képezte, melyre a hatalmi koalíción, valamint a SNS-en belül kialakult egyre nagyobb nézetkülönbségek miatt volt szükség.

Pásztor István, a tartományi képviselőház VMSZ-es⁶ elnöke április 15-én kijelentette, hogy a nagygyűlés és a petíció ellenére nem írja ki a rendkívüli tartományi választásokat, amelyre csak világosan meghatározott eljárás szerint kerülhet sor. Pásztor emellett elégedetlenségét fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy a tartományi kormány elvetette a javaslatát, miszerint a Vajdaság alkotmányos és törvényes jogainak védelméről szóló nyilatkozatot ne a parlament következő ülésén vitassák meg, hanem egy utána következőn. Elmondása szerint a parlament elnökeként ebben nincs nagy mozgáster, de tárgyalni fog a képviselőcsoportok vezetőivel s függetlenül attól, hogy maga mit gondol, napirendre kell tűznie a nyilatkozatot a

⁵ A szerb belügyminisztérium jelentése szerint mintegy 30 000 ember vett részt a megmozduláson, más források azonban jóval kevesebb résztvevőről szóltak.

⁶ Vajdasági Magyar Szövetség

képviselőház első ülésén. A kialakult helyzetet sajnálatosnak nevezte, elsősorban a vajdasági autonómia kérdésével való visszaélés miatt.

Az elmúlt két évtizedben Vajdaság autonómiáját ilyen erősen még nem támadták, mint most a nyilatkozat miatt – jelentette ki Pásztor. Elmondta, hogy maga a dokumentum nem tartalmaz olyan elemet, amely előbbre vinne és megoldást jelentene bármelyik nyitott kérdésre is, például a tartomány finanszírozására. Hozzátette, hogy a parlament ülését megelőzően összeül az alkotmányos és törvényes kérdésekkel foglalkozó bizottság, és megvitatja a nyilatkozatot.

A dokumentum szövegével kapcsolatban Pajtić bejelentette: készek kihúzni a vitatott mondatot⁷, a haladók azonban kijelentették: nem fognak tárgyalni a nyilatkozat szövegéről, hanem továbbra is ragaszkodnak annak visszavonásához, Pajtić-ot pedig diktátornak nevezték, több fontos tisztségére⁸ utalva. *Bojan Kostreš*, a VSZL alelnöke kijelentette: pártja nem szavaz a nyilatkozatra, amennyiben kikerül a deklaráció lényegi részét képező mondat. Állítása szerint április 17-én a vajdasági kormányfővel megállapodtak, hogy a mondat visszakerül a szövegbe.

Április 18-i [sajtóhírek](#) szerint pedig a kormányalkotó koalíciós partnerek megegyeztek abban, hogy új nyilatkozatot írnak, s ennek elkészítésében a Demokrata Párton (DS) kívül a Vajdasági Szociáldemokrata Liga (LSV) és a Vajdasági Magyar Szövetség (VMSZ) is részt vesz.

Forrás: VajdaságMA, Magyar Szó

Beiktatták a szerbiai református egyház új püspökét Hertelendyfalván

A Szerbiai Református Keresztyén Egyház új püspökének, Halász Bélának a beiktatására április 13-án került sor a Pancsova melletti Hertelendyfalván. A hertelendyfalvi templom, amely díszítésében a székely ősök emlékét őrzi, zsúfolásig megtelt az ünnepélyes eseményre, melyen jelen volt többek között *Mátrai Márta*, az Országgyűlés háznapja, aki beszédében méltatta a szerbiai református közösséget, *Veress László* elnöki titkárságvezető és Szász Jenő, a Nemzetstratégiai Kutatóintézet elnöke is.

Az ünnepi istentiszteleten megjelentek a Kárpát-medencei magyar református egyházak püspökei és más vezetői.

Bölcskei Gusztáv magyarországi református püspök ige hirdetésében az összetartozás fontosságát hangsúlyozta. „Hiszen azért vagyunk itt a Kárpát-medence minden szögletéből, Erdélyből, Felvidékről, Horvátországból, Magyarországról, hogy kifejezésre juttassuk, hogy együvé tartozásunk egy természetes egység és kívánalom.”

Halász Béla, beiktatását követően, a szószékről a szórvánnyal szembeni kötelezettségekről beszélt. Több célt is kitűzött maga elé: „Az egyház lelki egységét megerősíteni, és ugyanakkor nagyobb figyelmet fordítani a reformátusokra, akik szórványban élnek.”

⁷ A nyilatkozat szövegének legvitatottabb mondata: „Vajdaság autonómiája a benne élő polgárok joga, és az ő akaratukból része Vajdaság Szerbiának.”

⁸ Pajtić a tartományi kormány elnöke, a Nagyberuházási Alap igazgató-bizottságának elnöke, és a Vajdasági Fejlesztési Alap felügyelő bizottságának elnöke

Az új református püspököt egyházi és világi személyek köszöntötték. A magas rangú vendégek után a falu lakói is gratuláltak lelkipásztoruknak. A szórványban élő magyarság és református keresztyén felekezet számára nagy reménységre ad okot az újonnan kinevezett püspök, ugyanis Halász Béla immáron 25 éve a szórványközösség lelkésze.

A helyi gyülekezet a Kárpát-medence egyik legdélebbi református közössége. A hertelendyfalviak ősei bukovinai székelyek, akiket a 19. században telepítettek az Al-Dunához és még mindig őrzik őseik hagyományait és viseleteit.

Forrás: VajdaságMA

Kárpátalja

Kampány Beregszászon

Amint arról beszámoltunk, 2013. június 2-án rendezik a beregszászi időközi polgármester-választást *Gajdos István* megüresedett pozíciójának betöltésére (lásd: *Nemzetpolitikai Tükör II. évfolyam, 9. szám*).

A választási bizottság elnöke a kampányidőszak kezdetéről szóló bejelentés mellett közölte azt is, hogy egyelőre egyetlen jelöltet sem jegyzett be a testület. Ugyanakkor legalább tucatnyi jelölt szállhat harcba a polgármesteri címért – várhatóan Kárpátalja valamennyi jelentős pártja elindítja saját emberét. Így tesz a két magyar szervezet, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) és az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) is. A KMKSZ *Orosz Gézát*, a Szövetség városi tanácsi képviselőjét támogatja a polgármesteri székért folytatott küzdelemben, az UMDSZ pedig jelezte, hogy a város eddigi első alpolgármesterét, *Babják Zoltánt* indítják a választáson, aki várhatóan az UMDSZ és a Régiók Pártja közös jelöltje lesz. A legkomolyabb vetélytársuk minden bizonnyal a Baloga-család által fémjelzett Egységes Közép (JeC) színeiben induló aspiráns, *Olga Bizilja*, vagy *Kincs Gábor* lehet. Előbbi a 2010-es választáson *Gajdos István* mögött a második helyen végzett.

A kampányt várhatóan az utak és elkerülő út, vagy a csatornázás és az ivóvíz kérdése uralhatja, azonban e listát a magyarság szempontjából ki lehet egészíteni az olyan igényekkel, mint a magyar nyelvű utcanévtáblák és feliratok, a hivatalnokok nyelvtudása, vagy a kétnyelvű nyomtatványok és dokumentáció bevezetése a hivatalokban.

Forrás: www.karpatalja.ma

kiszo.hhrf.org

Horvátország

Áder János hivatalos látogatása Horvátországban

Április 11-i hivatalos zágrábi látogatása során *Áder János* köztársasági elnök találkozott *Ivo Josipovic* horvát államfővel, *Zoran Milanovic* miniszterelnökkel és *Josip Lekóval*, a horvát Szábor elnökével is, akikkel diplomáciai és gazdasági kérdésekről tárgyalt.

A hivatalos tárgyalások során a köztársasági elnök horvát kollégájával szót ejtett a két országban élő nemzetiségek, a határ menti együttműködés és kulturális kapcsolatok helyzetéről is. A kisebbségvédelemmel kapcsolatban a horvát köztársasági elnök úgy fogalmazott: „jó lenne, ha sok más ország között is ilyen együttműködés lenne, amilyen Magyarország és Horvátország között van.” Utalt továbbá arra, hogy Horvátország és Magyarország a kisebbségi jogokat nagyon magas szinten rendezte, a horvátországi magyarság pedig nagyon aktív, parlamenti képvisellel is rendelkezik. *Ivo Josipovic* köszönetet mondott Magyarországnak országa európai integrációjának támogatásáért.

Áder János köztársasági elnök arra is szakított időt, hogy találkozzon a zágrábi magyar szervezetek képviselőivel, akikkel együtt részt vett *Antall József* egykori magyar kormányfő mellszobrának megkoszorúzásán.

A zágrábi magyarok 2002 óta minden évben *Antall József* születésének évfordulóján szervezett formában emlékeznek meg Magyarország első szabadon választott miniszterelnökéről, a róla elnevezett sétányon álló szobránál. A mellszobrot 2002-ben *Mádl Ferenc* és *Stipe Mesić* akkori magyar és horvát köztársasági elnök együtt avatta fel.

A koszorúzáson Áder János mellett részt vett *Antall József* özvegye, *Fülepp Klára*, *Csóti György* volt zágrábi nagykövet, országgyűlési képviselő (Fidesz), a Magyar-Horvát Baráti Kör elnöke, *Milan Bandić*, Zágráb polgármestere és *Miroslav Tuđman* parlamenti képviselő.

Az ünnepélyes megemlékezést követően Áder János kötetlen beszélgetést folytatott a horvátországi magyarok képviselőivel. A magyar nagykövetségen fogadta *Sója Dénes* parlamenti képviselőt, valamint eszmecserét folytatott a Horvátországi Magyarok Demokratikus Közösségének képviselőivel, *Jakab Sándor* elnökkel és *Jankovics Róbert* ügyvezető elnökkel.

Forrás: www.huncro.hr, www.hirado.hu

Muravidék

„Miért?... Magyar voltál, ezért”

Márai Sándor Halotti beszéd című versének sorai állnak az elhurcolt és internált muravidéki magyarok emlékére felavatott emléktáblán a Szlovénia középső részén fekvő Hrastovecen.

Az MMÖNK⁹ a második világháború után, 1945-ben a jugoszláv állam bosszúja miatt koncentrációs táborba zárt több mint félezer magyar

⁹ Muravidéki Magyar Önkormányzati Nemzeti Közösség

tiszteletére állította fel az emlékművet, amelynek felavatásán az internáltak és családjaik is részt vettek.

Az összegyűlteket *Horváth Ferenc* az MMÖNK Tanácsának elnöke köszöntötte. Beszédében elmondta, „szerencsére most már olyan idöket élünk, amikor a múltól már viszonylag nyíltan lehet beszélni, amikor megtehettük azt, hogy emléktáblával emlékezünk meg azon magyarokról, akik hónapokon keresztül szenvedtek a hrastoveci várépületben, illetve környékén.” Az emlékmű ennek emlékét őrzi és hirdeti, hogy senkit sem lehet nemzeti hovatarozása miatt meghurcolni.

Az ünnepegen részt vett *Semjén Zsolt* miniszterelnök-helyettes, aki beszédében komoly politikai áttörésként értékelte az emléktábla elhelyezését: "Ahogy nekem nem jelent problémát a magyar állam képviselőjeként fejet hajtani az ártatlanul szenvedett szlovénok emléke előtt, ugyanúgy elvárjuk, hogy a szlovén hatóságok és a szlovén állam is fejet hajtson az ártatlanul meghurcolt és megnyomorított magyarok emléke előtt"

Göncz László nemzetiségi képviselő emlékbeszédében kifejtette, az emlékműavatás szimbolikus jelentőséggel bír, ugyanakkor számtalan szempontból kárpótolja a Hrastovecban szenvedöket, családtagjaikat, utódjaikat. Kiemelte továbbá az emlékműállítás nemzettudat-erösítő jelentőségét, a muravidéki magyarság meghurcolása pedig intö példa arra, hogy a totalitárius rendszerek között nincs különbség.

A résztvevök között olyan túlélö is volt, aki 68 évvel ezelött a hrastoveci koncentrációs tábor falai között született, édesanyját ugyanis várandósan hurcolták ide.

Bíró József, egykori hrastoveci internált is megosztotta gondolatait az egybegyűltekkal. Megemlékezésében kifejtette, nem érez gyűlöletet szívében, ám csoda, hogy bárki is túlélte az elhurcolást. Annyi bizonyos, aki e szörnyűségekért felelős, annak nem volt szíve.

Forrás: www.nepujzag.net, www.mti.hu

Nyugati magyarság

Amerikai magyarokat látogatott meg a Nemzeti összetartozás bizottsága elnöke

Potápi Árpád János, az Országgyűlés Nemzeti összetartozás bizottságának elnöke hétfön a kaliforniai Ontarióban, kedden pedig Los Angelesben, a főkonzulátus szervezésében találkozott a nyugati parti magyar szervezetek és egyházak képviselőivel. A Los Angeles-i Egyesült Magyar Ház előtt a magyar és az amerikai mellé felvonták a székely zászlót is a székely autonómia melletti kiállást hirdetve.

„Magyarország minden magyarra számít, bárhol éljenek is a nagyvilágban” - hangsúlyozta. A fideszes politikus szerint Magyarország számára nagyon fontos a diaszpóra magyarsága. Ezeket az embereket Budapesten, évtizedeken keresztül hazaárulóként kezelték, de 2010 óta Magyarország úgy tekint rájuk, mint nemzettársakra és szövetségesekre, akik a magyar nemzet képviselőit látják el ott, ahol élnek. „Mindenkire számítunk, hiszen nem engedhetjük meg magunknak, hogy bárkiről is lemondjunk, bárhol is

éljen a világban, hiszen nem vagyunk olyan sokan, hogy ezt megtehezzük” - mondta a Nemzeti összetartozás bizottságának elnöke. Potápi Árpád János hangsúlyozta a magyarul esetleg már nem beszélő második és harmadik generációs magyarokkal való kapcsolattartás fontosságát is.

„Magyarország felnéz a diaszpóra magyarságára, fontos szövetségesének tekinti” - mondta a parlamenti bizottsági elnök

Az ünnepségen a helyi magyarság képviselői mellett részt vett *Szabó Sándor*, az Amerikai Magyar Református Egyház püspöke is.

Pereházy Miklós, az Egyesült Magyar Ház elnöke elmondta, hogy a kaliforniai magyarság támogatja Székelyföld autonómiatörekvését. Üdvözölte, hogy a magyar kormány egy nemzetben gondolkodik, és fontos szereplőként tekint az emigrációra.

Letette a magyar állampolgársági esküt *Wass Miklós*, *Wass Albert* erdélyi magyar író fia szerdán *Kálmán László* Los-Angeles-i főkonzul előtt. Az ünnepélyes eskütételen *Kövér László* házelnök üdvözlését *Potápi Árpád János*, az Országgyűlés Nemzeti összetartozás bizottságának elnöke adta át. Beszédében kiemelte az esemény szimbolikus jelentőségét, amellyel nemcsak *Wass Albert* emléke, hanem az évtizedeken át méltánytalanul hazaárulónak tekintett nyugati magyarság előtt is tisztelegnek.

Magyarságismeret

A Külföldi Magyar Cserkészszövetség magyarságismereti anyagot állított össze, amely a magyar nyelvet és irodalmat, földrajzot és történelmet bemutató könyvből és munkafüzetből áll. A tájékoztatás szerint ez az anyag lesz az alapja azoknak a tanfolyamoknak, amelyeket minden kerületükben megtartanak az Egyesült Államokban, Kanadában, Dél-Amerikában és Nyugat-Európában. Kiemelték: így igyekeznek a külföldön nevelkedő fiatal cserkészvezetőknek azokat az ismereteket átadni, amelyek lehetővé teszik, hogy kötődésük a magyarsághoz tudatos és időtálló lehessen.

A Külföldi Magyar Cserkészszövetségnek Angliában, Németországban, Ausztriában, Franciaországban, Svájcban, Svédországban, Venezuelában, Brazíliában, Argentínában, Ausztráliában, az Egyesült Államokban és Kanadában vannak tagjai.

A nyugati világ magyar iskoláinak a felét a szövetség tartja fenn. Napjainkban fő céljuk a Kárpát-medence és a külhoni területek ifjúságának támogatása.

Forrás: hirek.sk

BESZÁMOLÓ

Kiállítás a Kárpát-medence megújuló épített örökségéről

Tablókkal és műemlék másolatokkal mutatja be az 1998-2002 között indított és megvalósult Kárpát-medencei műemlékvédelmi felújításokat a Magyarország Házában csütörtökön, a műemlékvédelmi világnapon nyílt kiállítás. A május 21-ig látogatható tárlaton az érdeklődők megtekinthetik egyebek mellett a huszti templom fiatornyának valóság-hű másolatát, a gyulafehérvári székesegyház domborműmásolatait, valódi templomi karzatrészleteket és mennyezetkazettákat. A látogatókat, a külhoni tanulmányi kirándulásra induló diákokat filmösszeállítások és számítógépes műemlékkereső program is segíti a határon túli magyar épített örökség megismerésében.

A középkori falfestményeiket, kőből faragott értékeiket, festett famennyezetüket és faberendezéseiket máig őrző legértékesebb kistemplomaink jelentős része a határainkon túl, Erdélyben, a Felvidéken, Kárpátalján vagy a Vajdaságban található, amint azt a kiállítás tablóinak képein is lehet látni. Ezek az emlékek országunk területén élt elődeink életének, munkájának, alkotómunkájának, kreativitásának tanúbizonyságai, ezért a magyar kulturális örökség elidegeníthetetlen és szerves részét képezik - mondta el *Halász János* kultúráért felelős államtitkár a kiállítás megnyitóján.

A határainkon túli magyar vonatkozású kulturális örökség megóvása és felújítása című program keretében a magyar állam 1999-től 1,2 milliárd forinttal támogatta több mint 300 műemlék állagmegóvását, restaurálását és 20 teljesen megújulhatott. Ezekből a helyszínekből mutatnak be egy csokorra valót a tablók, a monitoron látható filmek, a restaurált tárgyak - hangsúlyozta az államtitkár. Felhívta a figyelmet arra is, hogy a megkezdett folyamat megszakadt ugyan a szocialista kormányok idején, de 2012-ben ismét elindulhatott a határon túli magyar műemlékek programszerű megóvása az EMMI, a KIM, a Balassi Intézet, az örökségvédelmi hivatal és a Teleki László Alapítvány együttműködési megállapodásával.

A megnyitón *Répás Zsuzsanna* nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár úgy fogalmazott, hogy a tárlat arra hivatott, hogy a határainkon kívüli kulturális örökségünket a látogatók elé tárja, és rámutat arra, hogy a magyar nemzet összetartozása közös örökségünkben gyökerezik.

A HÉT TÉMÁJA

A Nemzeti összetartozás bizottsága Autonómia albizottságának április 16-i ülése

Az Autonómia albizottság 2013. április 16-án immár negyedik alkalommal ülésezett. A testület tagjai, valamint a meghívott előadók és érdeklődők az Országház Esterházy János termében gyűltek össze, hogy a magyar közösségek autonómia-törekvéseiről értekezzenek.

Az erdélyi és vajdasági magyarok után ez alkalommal a felvidéki magyarság mutathatta be közösségi jogokért vívott küzdelmét, továbbá a résztvevők tájékoztatót hallhattak az európai polgári kezdeményezések (EPK) állásáról, a Kárpát-medencei Magyar Autonómia Tanács (KMAT) legutóbbi üléséről, illetve az „Autonómia éve – 2013” program fejleményeiről. Az ülést *Szili Katalin*, az Autonómia albizottság elnöke vezette.

A felvidéki magyarság autonómia-törekvései

Elsőként *Berényi József*, a Magyar Közösség Pártja (MKP) elnöke „Az önrendelkezés kérdése és jövőképe a Felvidéken” címmel tartott vitaindító előadást, amire *Duray Miklós*, a Szövetség a Közös Célokért elnöke, *Tokár Géza*, a Szlovákiai Magyarok Kerekasztalának szóvivője, valamint *Bárdos Gyula*, a Csemadok elnöke reflektált hozzászólóként.

Az MKP elnöke ismertette a magyar közösség aktuális helyzetét: elmondta, 100 ezerrel kevesebb magyar él ma Szlovákiában, mint húsz évvel ezelőtt, ami figyelmeztetést jelent a felvidéki magyarság számára. Az autonómia kérdésére térve bemutatta az 1990-től napjainkig terjedő időszak törekvéseit, három szakaszra bontva a korszakot:

- 1990-1998,
- 1998-2006,
- 2006-napjainkig.

Kifejtette, hogy a demokratikus fordulatot követő évek termékeny időszakot jelentettek: a felvidéki magyarok érdekképviselőit ellátó szervezetek¹⁰ számos javaslatot tettek a közösségi jogok kiterjesztése érdekében, 1994-ben pedig egyértelműen megfogalmazták az igényt a területi autonómiára, ám *Vladimír Mečiar* kormányzása idején nem volt remény e törekvések érvényesítésére. Ugyanakkor a második szakaszban sem sikerült a várt előrelépést elérni, annak ellenére sem, hogy az MKP a kormánykoalíció tagja volt. Noha a nyelvhasználati jogokat szélesíteni tudták, azonban komolyabb közösségi jogokat¹¹ nem sikerült kiharcolniuk. 2006-tól, a Fico-kormány

¹⁰ A legjelentősebbek a Magyar Kereszténydemokrata Mozgalom, az Együttélés és a Magyar Polgári Párt voltak. Az 1994-es parlamenti választásokon koalícióra léptek, majd 1998-ban MKP, vagyis Magyar Koalíció Pártja néven közös szervezetbe tömörültek.

¹¹ Pl. a „többszoros” megye kialakítását sem sikerült átvinni a parlamenten, sőt kedvezőtlen felosztásra került sor. A mérsékelt eredmények elsődleges oka, hogy a szlovák koalíciós partnerek az együttműködés feltételül szabták, hogy az MKP nem vehet fel három témát: az autonómiát, a Beneš-dekrétumok ügyét és a magyar egyetem gondolatát.

hatalomra jutásával és az MKP ellenzékbe kerülésével párhuzamosan a felvidéki magyarok is nehéz időszakot éltek meg, elég csak az olyan esetekre emlékezni, mint a 2008-as dunaszerdahelyi szurkolóverés, vagy a nyelvtörvény ügye. Berényi József szerint a Radičová-kormány 2010-es győzelme jó lehetőséget adott volna az önrendelkezés felé történő elmozdulásra, azonban az MKP-nak nem sikerült elérnie a parlamenti küszöböt, így ismét szertefoszlottak a magyar közösség ebbéli reményei. A pártelnök kiemelte, jelenleg e kedvezőtlen helyzetből igyekeznek a lehető legtöbbet elérni, törekszenek a „szlovák ellenállás falának” áttörésére.

Hangsúlyozta, fontos szempont e kérdésben, hogy a szlovák közéletben másként értelmezik az autonómia fogalmát, mint Magyarországon. Hazánkban „autonómia alatt azt értjük, ami”, ugyanakkor Szlovákiában az elszakadás gondolatát vélik mögötte. Jól jellemzi ezt, hogy még a magyar közösség tagjainak többsége is elutasítóan reagál az autonómia kifejezésre; ellenben ugyanezek a személyek az önrendelkezés elvét többnyire határozottan támogatják. Az MKP első embere elmondta, a Beneš-dekrétumok ügyével is hasonló a probléma: a szlovákok összekötik a határrevízió szándékával a jogsértő szabályozás elleni törekvéseinket. Berényi József szerint ugyanakkor az autonómia ügyében való előrelépésnek létezik egy pragmatikus megközelítése is. Kifejtette, amikor „a magyarok szavazataira ismét szükség lesz, akkorra kell majd egy jogtechnikai dokumentum, amit le tudunk tenni az asztalra”, ugyanis szerinte akkor lesz lehetőség az ilyen igények érvényesítésére, amikor a szlovák pártoknak „szüksége lesz” a magyarságra.

Zárszóként kiemelte, „az utolsó percekben vagyunk”, a népszámlálási eredmények rendkívül aggasztó tendenciát mutatnak, ezért cselekednie kell a felvidéki magyar közösségnek. Ugyanakkor megjegyezte, Európának nem érdeke, hogy eltűnjenek az ilyen népcsoportok, tehát a népességfogyás következtében „teljesen legitim kérés” az autonómia.

Duray Miklós első hozzászólóként röviden ismertette a felvidéki magyarság önrendelkezési törekvésének XX. századi fejlődését. Ezt szerinte elsősorban nem autonómiaként, hanem önkormányzatiságként értelmezték. Kiemelte, hogy bár a magyarság 85%-a támogatott volna egy ilyen megoldást, „a felvidéki magyar politikum rosszul vizsgázott”: elszalasztott két lehetőséget, az alkotmánymódosítást és a közigazgatási felosztás módosítását. Úgy vélte, ekkor kínálkozott volna alkalom a magyar közösség önrendelkezésének megszerzésére. Hangsúlyozta, ha önmagukban nem erősödnek meg, hiába lesz változás az európai közgondolkodásban, azzal „nem mennek semmire”. Ugyanakkor azt is megállapította, hogy a felvidéki magyarok saját erejükből nem képesek kiharcolni az önkormányzatiságot.

Tokár Géza szerint az autonómiáról szóló párbeszéd csupán Szlovákiában jelent problémát, azon kívül nincs akadálya. Ennek elsődleges oka, hogy a szlovákiai társadalomban ott gyökerezik a gondolat, hogy az autonómia „rossz dolog”. Nincs kellőképpen a köztudatban az, hogy miért előnyös, miért hasznos és miért van szükség rá. Kifogásolta ugyanakkor, hogy sokszor nem eszközként, hanem végcélként tekintenek az önrendelkezésre, a „csodavárás körébe” került e közösségi jog. A szóvivő beszámolt arról, hogy a Szlovákiai Magyarok Kerekasztalának létezik egy koncepciója az önkormányzati

rendszer átalakítására, amelyet adott esetben az illetékesek elé lehetne terjeszteni.

Bárdos Gyula elmondta, hogy fontos megvizsgálni, hogy az MKP miért nem tudott élni a kínálgzó lehetőségekkel. Ez elősegítheti a felkészülést arra az időszakra, amikor ismét lépni lehet az autonómia ügyében. A Csemadok elnöke célként jelölte meg, hogy a legfiatalabb generáció számára is nyilvánvalóvá tegyék az autonómia fontosságát, és a közbeszéd tárgyává váljon a téma. Problémának nevezte azonban, hogy jelenleg a gazdasági kérdések dominálják a mindennapokat. Elmondta, fontos, hogy a regionális választásokon is minél több magyar ajkú szavazó vegyen részt, sok helyen ugyanis, ahol tömbmagyarság él, nem használják ki a lehetőséget, hogy magyar polgármester és magyar többségű képviselőtestület legyen.

Hozzászólások

Csóti György (Fidesz), az Autonómia albizottság alelnöke kifejtette, az elmúlt két évtized szlovákiai politikai gyakorlata és a felvidéki magyarság drasztikus fogyása joggal veti fel azt a feltételezést, hogy „a szlovák politika célja a magyarság teljes és végleges felszámolása a Felvidéken”. Leszögezte, lényegtelen hogy nevezzük, csak érvényesüljön a szubszidiaritás elve. Ehhez szerinte alapvető feltétel, hogy a magyar kormány és a magyar politika támogassa az autonómia-törekvéseket, és a teljes Kárpát-medence összefogása szükséges ez ügyben. Elmondta, ma is érvényesnek tartja a „minden magyar felelős minden magyarért” elvet.

Kalmár Ferenc András (KDNP) úgy fogalmazott, fontos, hogy ne fáradjanak bele az autonómiáért folytatott küzdelemben az érintett közösségek, hanem folytassák az eddigi munkát – Magyarországon és a környező országokban egyaránt.

Szili Katalin (független), az albizottság elnöke emlékeztetett arra, hogy jövőre húsz éves lesz az 1994-es komáromi nyilatkozat és ez az évforduló is lehetőséget kínálhat az önrendelkezés témájának ismételt megjelenítésére a felvidéki közéletben.

Berényi József az autonómia-törekvések terén várt európai segítséggel kapcsolatban megjegyezte, nehéz dolga van a felvidéki magyar közösségnek, ugyanis nem kap kellő figyelmet és nem ismerik pontosan a döntéshozók a helyzetüket. Elmondta, például az EBESZ kisebbségügyi főbiztosa is segítő szándékkal érkezett hozzájuk, de az első kérdése az volt, hogy „tényleg nem akarnak határrevíziót?”. Amikor pedig az esetleges további támogatásról esett szó, kiderült, hogy nincs meg a kellő kapacitás a relatív biztonságban élő felvidéki magyarokra, amikor olyan ügyekre kell koncentrálnia a főbiztosnak, amelyekben nap, mint nap éri komoly atrocitás, fizikai erőszak egy-egy nemzeti közösség vezetőit is. Az MKP elnöke fontosnak nevezte ugyanakkor, hogy az Európai Néppárt elfogadta azt az alapelvet, mely szerint a kisebbségek különböznek aszerint, hogy őshonosak, vagy bevándorlók. Duray Miklós hozzáfűzte, Európából nem tudják pontosan megállapítani a helyzetük alakulását. Elmondta, az 1990-es évtizedben is volt olyan eset, amikor az Európa Tanács úgy vélte, maradéktalanul érvényesülnek javaslataik, holott azoknak csak meggyengített változatát sikerült bevezetni a gyakorlatban.

Az európai polgári kezdeményezések

A felvidéki magyarság autonómiája mellett az albizottság megvitatta a folyamatban lévő európai polgári kezdeményezések (EPK) ügyét is. Az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) és Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT), valamint a Székely Nemzeti Tanács (SZNT) az őshonos nemzeti közösségek önrendelkezési jogát védő kezdeményezéseket nyújtottak be, míg a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) egy európai szintű kisebbségvédelmi keretszabályozási csomag (Minority SafePack) kialakítása érdekében nyúlt az EPK eszközeihez.

Sándor Krisztina, az EMNT ügyvezető elnöke elmondta, hogy a kisebbségvédelmi jogalkotást célzó, aláírásgyűjtést kezdeményező javaslatukat előzetes véleményezésre beterveztették az Európai Bizottság jogi főosztályához és várják az állásfoglalásukat. Kiemelte, hogy nemcsak az erdélyi magyarok, hanem minden Európában kisebbségi sorban élő nemzetiség közös ügye a kezdeményezésük.

Kovács Péter, az RMDSZ főtitkára kifejtette, javaslatuk nem elsősorban a székely autonómiával foglalkozik, hanem egy általános kisebbségi szabályozási csomagot dolgoztak ki, amely konkrét jogi aktusokat kér az őshonos kisebbségek és a regionális nyelvek védelme érdekében. Elmondása szerint kontinensünkön jelenleg mintegy 100 millióan tagjai őshonos nemzeti kisebbségnek, emellett nagyjából 40 millióan beszélnek más nyelvet, mint az adott ország hivatalos nyelve. Tájékoztatta a résztvevőket, hogy az RMDSZ hivatalosan 2013 júniusában indítja el a kezdeményezést a FÜEN európai kisebbségvédelmi szervezettel összefogva.

Izsák Balázs, az SZNT elnöke hangsúlyozta, hogy nem vesznek részt a politikai versenyben, mindenkivel hajlandók együttműködni, akik szintén Székelyföld autonómiájáért kívánnak tenni. Elmondta, az ő kezdeményezésük a régiók „oldaláról” közelíti meg az autonómia kérdését és szeretnék Székelyföld ügyét európai szintre emelni. Örömet fejezte ki, mert széles összefogást tapasztalt az erdélyi politikai szereplők részéről. Az SZNT elnöke hangsúlyozta, hogy az EPK pusztán egy eszköz, amit jól kell használniuk a magyarság érdekében.

Biró Zsolt, az MPP elnöke hozzáfűzte, a népességfogyás tragikus méreteket öltött, de a magyarság Székelyföldön őrzi többségét, ezért fontos, hogy az SZNT javaslata minél szélesebb körben találjon támogatókra. Elmondta, ha együtt tudnának lépni, kifelé az lenne az üzenet, hogy nincs széthúzás a magyarság soraiban.

Berényi József az EPK-k kapcsán megjegyezte, remélték, hogy „az ülésen tisztázódik, melyik kezdeményezés mögé kellene odaállni, de kiderült, hogy mindegyik mögé”.

Sándor Krisztina a napirendi pont lezárásaként úgy fogalmazott, a kezdeményezések a magyarság példátlan összefogását jelenthetik.

A KMAT és az Autonómia éve – 2013

Az albizottság Szili Katalin javaslatára a Kárpát-medencei Magyar Autonómia Tanács legutóbbi üléséről, valamint az Autonómia éve-2013 programról szóló beszámolókat egy napirendi pontként tárgyalta.

Csóti György tájékoztatót adott a KMAT által elfogadott két fontosabb dokumentumról. A testület kiadta azt az állásfoglalást, mely szerint a szülőföldön való megmaradás garanciája az érintett nemzeti közösségnek biztosított autonómia. Ebben kifejtik a „jogot a területekért” –elvet. Emellett nyílt levélben fordultak *Benjamin Cardin* szenátorhoz, az amerikai Helsinki Bizottság elnökéhez, aki kifogásolta a külhoni magyarok magyar állampolgárságát (lásd: Nemzetpolitikai Tükör II. évfolyam, 8. szám).

Sándor Krisztina az Autonómia évéről elmondta, hogy Tőkés László kezdeményezésére indított programról van szó, amelyben mindenki részvételére számítanak. Beszámolt továbbá arról, hogy a KMAT említett ülésén döntést hoztak a program egész Kárpát-medencére való kiterjesztéséről is.

Az utolsó felszólaló, *Kulcsár-Terza József* (MPP) felvetette, hogy az Autonómia albizottság legközelebbi ülését Székelyföldön tarthatná, ahol cselekvési tervet dolgozhatnak ki a tevékenységek összehangolása érdekében.